

Dkt. John Oswalt, Wafalme, Kipindi cha 13

1 Wafalme 16

© 2024 John Oswalt na Ted Hildebrandt

Tunaendelea na masomo yetu ya vitabu vya Wafalme.

Tuanze na maombi.

Baba yetu wa Mbinguni, tunakushukuru kwa uwepo wako pamoja nasi katika mambo yote. Tunakushukuru kwamba uko pamoja nasi katika magumu. Tunakushukuru kwa kuwa pamoja nasi katika furaha. Tunakushukuru hasa kwa kuwa pamoja nasi katika Yesu Kristo kupitia Roho Mtakatifu.

Asante kwa kuwa umewezesha kupitia msalaba wako ili uweze kukaa ndani yetu. Asante kwa kuwa haya yote yamefafanuliwa kwetu kupitia neno lako. Na tunaomba kwamba kwa mara nyingine tena utatutia moyo, unitie moyo mimi, mwalimu, unitie moyo wote wanaosikiliza na kushiriki.

Tujalie, Baba, kwamba kwa sababu tunatumia muda huu pamoja, tunawezeshwa vyema kuishi kwa ajili yako na kupitia wewe na ndani yako. Asante. Kwa jina lako, tunaomba. Amina.

Leo, tunaangalia 1 Wafalme sura ya 15 na 16. Tunaendelea kuzungumzia kipindi cha kati kati ya kifo cha Sulemani, yapata mwaka 930 KK, na kutawazwa kwa Ahabu, yapata mwaka 874 KK.

Kwa hivyo, kitu kama miaka 55 kinazungumziwa katika sura hizi za 13, 14, 15, na 16. Wakati huu, Asa alikuwa mfalme wa Yuda hasa. Kulikuwa na Rehoboamu na pia mwanawe Abiya.

Lakini huo ulikuwa muda mfupi. Kwa muda mwingi, Asa alikuwa mfalme wa Yuda. Wakati wa utawala wake wa miaka 41, Asa aliweza kuimarisha ufalme wa Yuda kwa msingi imara.

Katika kipindi hicho hicho, Israeli, ufalme wa kaskazini, ilipitia kuinuka na kuanguka kwa nasaba nne tofauti. Familia nne tofauti za watawala. Moja baada ya nyingine, waliuawa na nafasi zao kuchukuliwa na nasaba nyingine.

Hatimaye, nasaba ya nne ilipoanzishwa na Omri, kuanzia yapata mwaka 885 hadi 874, utaratibu na utulivu fulani unaonekana kuletwa katika ufalme wa kaskazini. Katika sura ya 17 hadithi ya kukatwa kwa Elisha na Eliya inaanza. Sasa nafanya hivyo kwa makusudi.

Sisemi Eliya na Elisha, bali Eliya/Elisha. Kwa sababu, kwa kweli, ni huduma moja ya kinabii ambayo imekuwapo kwa miaka 85, lakini iko katika sauti mbili tofauti.

Sauti ya Eliya na sauti ya Elisha. Lakini kimsingi ni huduma moja ya kinabii. Inaanzia 1 Wafalme 17 hadi 2 Wafalme 13.

Na kipindi hicho cha wakati ndicho tunachokiongoza katika masomo yetu ya leo. Mambo mawili yamesemwa kuhusu Mfalme Basha katika sura ya 15, mstari wa 24. Samahani, 34.

Akafanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana, akaiendea njia ya Yeroboamu, na katika dhambi yake, akawakosesha Israeli. Hiyo ni 15:34-Mambo mawili.

Alitenda maovu machoni pa Bwana, akatembea katika njia ya Yeroboamu na katika dhambi yake, ambayo aliwafanya Israeli watende dhambi. Sasa, angalia, je, kuna tofauti kati ya kauli hizo mbili? Je, kuna tofauti kati ya kusema kwamba alifanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana na akatembea katika njia ya Yeroboamu na katika dhambi yake, ambayo aliwafanya Israeli watende dhambi? Naam, nadhani zinafanana sana. Kwa kweli wanasema mambo mawili yanayofanana na kukaribia suala hilo kutoka pande mbili.

Kwa upande mmoja, kile ambacho Yeroboamu alikuwa amefanya hasa kutengeneza ng'ombe wa dhahabu na kuwaweka Betheli upande wa kusini na Dani upande wa kaskazini, yaani, kufanya ibada ya sanamu, hakika kilikuwa kibaya machoni pa Bwana na kwa ishara hiyo hiyo kubadilisha kalenda takatifu, kurudisha sherehe nyuma mwezi mmoja, kuwaapisha makuhani ambao hawakuwa wa ukoo wa Haruni. Hakika mambo hayo yalikuwa mabaya machoni pa Bwana. Lakini nadhani tunasema mambo mawili.

Kwa nini mambo haya ambayo Yeroboamu alifanya ni makosa? Yamekosea kwa sababu Bwana anasema yamekosea. Hili ndilo suala la msingi katika Biblia. Mungu, mtawala wa ulimwengu, ana haki ya kusema, hili ni sawa, hili ni jema, lile ni baya, lile ni ovu.

Sasa, je, ni nini kilicho sahihi na kibaya? Je, ni nini kilicho sahihi na kibaya? Haki ni chochote kinacholingana na makusudi ya Mungu ya uumbaji, jinsi alivyoumba ulimwengu. Je, ni kile kisicho sahihi ni kile kisicholingana na makusudi yake ya uumbaji, jinsi alivyoumba ulimwengu. Kwa hivyo suala si, je, kuna kiwango cha milele cha mema na mabaya ambacho Mungu anakilingana nacho? Hapana.

Hapana. Mema na mabaya yanaendana na Yahweh. Kwa hivyo, kile Yeroboamu alichofanya kilikuwa kibaya kwa sababu kilikuwa kibaya machoni pa Yahweh.

Na tunaweza kuzingatia hilo katika maisha yetu wenyewe. Swali si la haki, je, ninafanya mema au ninafanya vibaya? Swali ni, je, ninampendeza Yahweh? Je, ninafanya kile ambacho muumba wangu aliniumba nifanye? Je, ninaishi kulingana na viwango vyake, ambavyo alijenga katika asili ya uhalisia? Kwa hivyo ndiyo, Yeroboamu alifanya vibaya kwa kutengeneza sanamu, lakini zilikuwa na makosa kwa sababu zilikuwa mbaya machoni pa Yahweh. Kwa hivyo suala si, nasema tena, je, mimi ni mtu mwema? Je, ninafanya jambo sahihi? Hapana, swali ni, je, ninampendeza mwokozi wangu? Je, ninampendeza muumba wangu? Je, ninafanya kazi kulingana na jinsi anavyotaka nifanye? Kwa hivyo, chini ya maadili yote kuna uhusiano.

Mara nyingi, katika jamii yetu, tumejaribu kuwatenganisha. Tumejaribu kusema, kuna haki na kuna makosa. Lakini angalia kilichotokea miongoni mwetu.

Haki na batili vinazidi kumomonyoka. Naam, unasema ni sahihi. Sidhani kama hiyo ni sahihi.

Unasema hilo si sahihi. Sidhani kama hilo si sahihi. Nani anaweza kusema lililo sahihi na lililo baya? Hakuna mtu.

Kwa nini? Kwa sababu tumepoteza uhusiano na muumba wetu. Yeye ndiye anayeamua kilicho sahihi na kibaya, si mimi na wewe. Kwa hivyo kauli hiyo, tayari tumeiona katika maisha ya Nadabu, mwana wa Yeroboamu, na tutaiona sasa na kila mfalme mrithi wa Israeli.

18 kati yao. Kila mmoja wao atasemwa. Walifanya maovu machoni pa Bwana.

Nao walitembea katika njia ya Yeroboamu. Loo, jamani. Nimesema haya hapo awali, lakini nataka kuyasema tena.

Barabara mbaya na ya kutisha sana. Yeroboamu alibuniwa kwa ajili ya warithi wake wote. Wote walifuata utaratibu huo.

Na hawakutofautiana nayo. Sasa, kwa Baasha, kwa mara ya kwanza, tuna mfalme wa kitu fulani. Tunaambiwa tukiwa tumetawala kwa miaka 24.

Alikuwa amemsababishia Asa matatizo katika utawala wake, katika nguvu zake za utawala kaskazini. Hilo liko katika sura ya 15, mistari ya 16 hadi 21. Lakini utawala huo wa miaka 24 umekataliwa kwa maneno machache sana.

Na hilo litakuwa kweli kwa wafalme wengine kadhaa muhimu, si mdogo zaidi ambaye ni Omri, ambaye tutafunga nao. Sasa swali ni, je, hii ni haki? Namaanisha, je, hastahili kujadiliwa zaidi kuliko alivyopewa ikiwa alitawala kwa miaka 24 na inaonekana alikuwa mfalme muhimu na mwenye nguvu? Naam, swali ni, mfalme anahukumiwa

kwa msingi gani katika vitabu vya Wafalme? Je, anahukumiwa kwa msingi wa utawala wake, kwa msingi wa serikali yake, kwa msingi wa mafanikio yake ya kijeshi? Na jibu ni hapana. Hapana.

Wafalme hawa wanahukumiwa kwa nini? Wanahukumiwa kwa, nambari ya kwanza, kama walikuwa waaminifu kwa Yahweh kuliko kila kitu kingine. Nambari ya pili, je, walitengeneza sanamu za Yahweh au mungu mwingine yeyote? Nambari ya tatu, je, walishika agano, hasa matokeo ya agano kwa jinsi walivyowatendea wale ambao hawakuwa na msaada? Huo ndio msingi wa hukumu. Na kwa msingi huo, miaka 24 ya Baasha ilikuwa kushindwa kwa kushangaza. Hatujui ; haijasemwa haswa kama hakuwa mwaminifu kwa Yahweh au la, lakini tunajua kwa hakika kwamba alitengeneza sanamu.

Hilo ndilo Yeroboamu alilofanya, na hilo ndilo njia ambayo Basha alipitia. Sasa, kwa nini kufanya sanamu ni dhambi kubwa? Tumezungumzia kuhusu hilo hapo awali, na tutazungumzia tena. Kumfanya Mungu kuwa sehemu ya ulimwengu huu ni kumfanya asiwe na msaada wowote.

Ulimwengu huu ulitoka mahali pasipo na hauendi popote ukiuchukua peke yake. Ulimwengu huu hauwezi kujiokoa. Ulimwengu huu hauna kusudi.

Ulimwengu huu hauna maana. Hilo ndilo lililotokea kwa utamaduni wetu. Kwa kuwa tumemfukuza Yahweh kutoka humo, tumejihukumu wenyewe kwa kutokuwa na maana na kutokuwa na kusudi.

Mfanye Yahweh kuwa sanamu, na yeye si Mungu tena asiye na kifani anayesimama nje ya ulimwengu huu, aliyeuumba kwa makusudi, anayeongoza hadi mwisho wake uliokusudiwa, anayetuita katika uhusiano naye. Kwa hivyo ibada ya sanamu ni muhimu sana. Na kwa msingi huo, Basha ameshindwa.

Sasa, tunaweza kujiuliza, je, hiyo ni haki? Je, ni haki kwamba mtu ambaye ametawala kwa miaka 24, ambaye inaonekana amefanya mambo muhimu na muhimu, ahukumiwe kwa msingi huu? Naam, nambari ya kwanza, ni nani anayeamua kile kilicho sawa? Wewe, mimi, Basha? Hapana, Mungu anafanya hivyo. Na Mungu anasema mambo mengine yote muhimu ambayo angeweza kufanya hayana maana kwa sababu ameshindwa katika hatua hii muhimu zaidi. Kwa hivyo, marafiki, vipi kuhusu maisha yenu? Vipi kuhusu maisha yangu? Je, ninafanikiwa katika kile kilicho muhimu zaidi? Au ninafanikiwa katika mambo mengine mia moja ambayo ulimwengu unaweza kuyaita muhimu lakini kwamba, mwishowe, wanapofunga kifuniko cha jeneza, hayahesabiwi sana? Mtu atatoa nini kwa ajili ya roho yake mwenyewe, alisema Yesu? Hilo ndilo swali ambalo tayari linaulizwa hapa katika Wafalme.

Sasa angalia, tunapoendelea na mtazamo wetu kwa Basha hapa, ukinichochea kukasirika kwa dhambi zao. Huo ni mstari wa 2 wa sura ya 16. Huu ndio ujumbe unaotoka kwa nabii huyu.

Hatumwoni tena wakati mwingine. Yehu, mwana wa Anani. Na anampa Basha ujumbe kutoka kwa Mungu.

Nilikuinua kutoka mavumbini na kukufanya kiongozi juu ya watu wangu Israeli. Umetembea katika njia ya Yeroboamu na kuwafanya watu wangu Israeli watende dhambi, na kunikasirisha kwa dhambi zao. Kifungu hicho kitatokea mara kwa mara katika sehemu iliyobaki ya hadithi. Na angalia, waliwafanya Israeli, watu wangu, watende dhambi.

Kwa hivyo, si kwamba Basha ametenda dhambi tu, bali amewafanya Israeli kutenda dhambi, na hilo limemkasirisha Mungu. Sasa, ni kweli gani za kitheolojia zinazotokana na kauli hiyo? Naam, namba moja, Mungu ni mtu. Yeye ni mtu anayeweza kuumizwa na kukasirika.

Jambo la pili linalojitokeza hapa ni kwamba dhambi ni kupotoka kutoka kwa makusudi ya Mungu. Na kwa hivyo, inamchochea. Lakini angalia neno hilo kuchochea.

Mungu hana hasira. Mungu ni upendo. Lakini Mungu anaweza kuchochewa hadi hasira.

Tunaweza kumfanyia Mungu mambo. Mungu si mtendaji asiyetikisika tu ambaye, kwa kutoweza kuvumilika kabisa, huketi mbinguni na kusema, oh, wamefanya tena. Yeye ni mtu.

Yeye ni mtu anayeguswa na tunachofanya, na jinsi tunavyoharibu maisha yetu wenyewe. Kutokana na hili, tunaweza kuelewa muktadha wa vifungu vingine. Sio kwa sababu Mungu amechukizwa sana bali anatuonea wivu.

Hana wivu kwa ajili ya sifa yake mwenyewe. Ana wivu kwa kile tunachofanyia maisha yetu. Wafalme hawa wamewafanya watu wa Mungu wafanye mambo ambayo Mungu amewaambia waziwazi wasifanye.

Na matokeo yake ni kwamba, ana hasira sana. Mimi na wewe tunapoangalia kwenye kioo, tunaona nini hapo? Kama mwana wa Yeroboamu, Nadabu, mwana wa Basha, Ela, alikusudiwa kutawala kwa muda mfupi sana. Andiko linasema alitawala kwa miaka miwili na kisha linasema aliapishwa katika mwaka wa 26 wa Asa na akafa katika mwaka wa 27 wa Asa.

Tulisema, loo, subiri kidogo, subiri kidogo. Huo ni mwaka, si miaka miwili. Kuna nini? Kinachoendelea ni kwamba alitawala kwa miaka miwili ya kalenda, ambayo ilikuwa mwaka wa 26 wa Asa na mwaka wa 27 wa Asa.

Kwa hivyo ndivyo inavyoendelea. Huu ni mfano wa kile unachokiona tena na tena. Itasema alitawala kwa muda mrefu sana, na kisha unapohesabu, je, alianza kutawala mwaka gani wa mfalme mwingine, na alimaliza kutawala mfalme gani? Haifanyi kazi vizuri.

Lakini hicho ndicho kinachoendelea. Inahesabiwa kwa miaka mingi na falme hizo mbili, Yuda na Israeli, zilikuwa na kalenda tofauti. Kwa hivyo, unapozingatia mambo haya yote, nambari katika Wafalme ni sahihi sana.

Kwa mara nyingine tena, hatuna watu wanaoketi chini wakitunga hadithi nzuri. Wanafanya kazi na vyanzo ambavyo wanavipata. Kwa hivyo, alitawala kwa muda mfupi sana.

Kwa nini? Tunaweza kusema kwa msingi wa Kutoka 34, mstari wa 7, dhambi za baba. Elah anaadhibiwa kwa sababu ya dhambi za baba yake. Lakini si rahisi hivyo.

Tazama mistari ya 9 na 13 ya sura ya 16. Alipokuwa Tirza akinywa pombe nyumbani kwa Arza , ambaye alikuwa msimamizi wa nyumba huko Tirza, Zimri aliingia na kumpiga. Inaonekana Elah alikuwa mtu wa aina ya ubinafsi sana.

Na kisha unaendelea na mstari wa 13. Kwa ajili ya dhambi zote za Basha na dhambi za Ela mwanawe, walizotenda na ambazo waliwafanya Israeli watende dhambi, wakimkasirisha Bwana, Mungu wa Israeli, kwa sanamu zao. Ndiyo.

Je, Elah anaadhibiwa kwa sababu ya dhambi za Basha? Ndiyo. Ndiyo. Lakini je, Elah anaadhibiwa kwa sababu ya dhambi zake mwenyewe? Ndiyo.

Na hapa tena, tunaona mwingiliano. Mimi na wewe tuna ushawishi kwa wale wanaotufuata. Kwa nini Elah ni mwenye dhambi? Kwa sababu baba yake alikuwa mwenye dhambi.

Sasa, Mungu asifiwe, hilo si jambo kamili. Hilo si jambo la kufungiwa. Mshukuru Mungu kwa wale ambao hawafuati ushawishi wa wazazi wao.

Lakini ukweli ni kwamba, dhambi ina matokeo. Na matokeo hayo yataenea katika vizazi vingi. Sio kwamba Mungu anakaa mbinguni na kusema, ukitenda dhambi, nitawachukua watoto wako.

Hapana. Lakini anasema, usitende dhambi. Dhambi zako zina matokeo.

Kwa upande wa ushawishi wao kwa vizazi vijavyo, kwa upande wa jinsi vizazi vijavyo vitapokea kile ulichofanya. Kwa hivyo, Yeroboamu alirithiwa na Nadabu. Nadabu aliuawa na Baasha.

Baasha alirithiwa na Ela. Na sasa, Ela atauawa. Tunasema nini? Tunasema kwamba mimi na wewe tuna chaguo.

Hatuhitaji kufuata njia ambazo watangulizi wetu wamechagua ikiwa njia hizo ni mbaya. Tunaweza kuchagua, kumsifu Mungu, si kuzifuata. Loo, kutakuwa na athari.

Kutakuwa na athari, lakini tunaweza kuchagua kwenda upande tofauti. Elah hakuchagua kwenda upande tofauti na baba yake.

Na Basha hakuchagua kwenda upande tofauti na ule ambao babu yake, Yeroboamu, alikuwa ameuanza. Chagua njia yako kwa uangalifu sana. Sasa tunageukia nasaba ya tatu iliyotawala katika Ufalme wa Kaskazini wakati wa utawala wa Asa.

Ninaamini, ni nasaba fupi zaidi kuliko zote. Ni nasaba ya Zimri. Tulisoma mstari huo mapema.

Ela alikuwa Tirza. Tirza ni mji mkuu wa Ufalme wa Kaskazini. Alipokuwa akinywa pombe nyumbani kwa Arza, aliyekuwa msimamizi wa nyumba huko Tirza, Zimri aliingia na kumpiga na kumuua katika mwaka wa 27 wa Asa, mfalme wa Yuda, akatawala mahali pake.

Sasa, Zimri, tunaambiwa, katika mstari wa 9, ndiye kamanda wa nusu ya magari ya kukokotwa. Hilo linamfanya kuwa kanali. Anasimamia nusu ya jeshi la magari ya kukokotwa la Ela.

Lakini jenerali ni nani? Jenerali, kulingana na sura ya 16, mistari, mstari wa 16, ni Omri, kamanda wa jeshi. Hilo linamfanya kuwa jenerali. Kwa hivyo, kanali ameleta mapinduzi na amemuua mfalme.

Jeshi liko mbali. Na habari zinapowafikia kwamba Kanali Zimri amemuua mfalme, wanafanya nini? Mstari wa 16, Kwa hiyo Israeli yote ilimfanya Omri kuwa jemadari wa jeshi, kuwa mfalme wa Israeli siku hiyo kambini. Hawatakuwa na kanali atakayetawala nchi.

Na jenerali hakika hatamtii kanali. Kwa hivyo, tena, tunaona katika Biblia mbinu hizi za kuvutia za masimulizi zinazotumika kutuvuta na kutuelekeza kwenye hadithi. Sasa, tunahitaji kujua jiografia kidogo hapa ili tuwe wazi katika mawazo yetu wenyewe.

Hapa ni Bahari ya Mediterania. Na hapa kuna Bahari ya Galilaya na Yordani na Bahari ya Chumvi. Mpaka, kwa kiasi fulani, kati ya Israeli na Yuda ni kama huo.

Hapa juu kuna Shekemu, Mlima Ebali upande mmoja na Mlima Gerizimu upande mwingine. Kuna korongo lenye mwinuko mkubwa hapa linaloelekea kaskazini kutoka Shekemu na Tirza iko chini ya korongo hilo. Yeroboamu alichagua Tirza kama mji wake mkuu kwa sababu kwa kiasi kikubwa inaweza kulindwa kwa urahisi kutoka kusini.

Hapa chini, na tuzungumzie kuhusu mpaka wa Wafilisti. Hapa chini kuna mji wa Gibethoni . Huu ni aina ya mji wa mpakani kati ya Israeli upande wa kaskazini na Wafilisti upande wa kusini.

Jina hilo linaonekana mara mbili katika kitabu cha Yoshua kwa upande wa mpaka wa maeneo mbalimbali ya makabila. Linaonekana katika sura ya 15 ya Wafalme kwa sababu hapa ndipo Nadabu anapigana Baasha anapomuua. Kwa hivyo, hapa kuna Zimri akimwua Ela huko Tirza na hapa kuna Omri pamoja na labda nusu nyingine ya magari ya vita na jeshi lote.

Kwa hivyo, habari inakuja kwamba, nadhani nini? Kanali Zimri ameasi. Amekula njama dhidi ya mfalme na kumuua. Kwa hivyo, nini kitatokea? Kama nilivyosema, jeshi linasema hatutatawaliwa na Kanali Zimri.

Kama tutatawaliwa na mtu fulani, tutatawaliwa na Mfalme Omri. Na kwa hivyo, jeshi linamtawaza Omri pale uwanjani kama mfalme. Sasa, acha nikutaje tena kwamba tumekuwa na msemo huu Israeli yote.

Na ni wazi kabisa, hilo linarejelea ufalme wa kaskazini. Yuda ni mwingine. Na tumekuwa na matukio mengi, na tutakuwa na mengi zaidi, Yuda na Israeli yote.

Na huwa tunasema, subiri kidogo, je, Yuda si sehemu ya Israeli? Naam, ndiyo, mwanzoni. Hata hivyo, kijiografia, maeneo hayo mawili ni tofauti sana, na katika kitabu cha Yoshua, una marejeleo ya Yuda na Israeli yote. Kwa hivyo hapa, tunaambiwa Israeli yote imetawazwa kuwa Omri mfalme.

Kweli, sivyo. Ni jeshi la Israeli yote. Lakini unazungumzia wawakilishi wa ufalme wa kaskazini ambao wamefanya hivi.

Kisha inavutia kufikiria kwamba tunaambiwa mistari michache baadaye kwamba Zimri alitawala kwa siku saba. Na Omri alimzingira Tirza. Natumai kutakuwa na marudio ya papo hapo mbinguni.

Nataka kuona hili. Yaani, waliamisha jeshi lote huko ndani ya wiki moja. Yapata maili 40.

Na Tirza, samahani, Zimri, Z hizi zote hapa. Zimri aliona maandishi ukutani. Yamekwisha.

Kwa hivyo, alifanya nini? Aliingia ndani ya jumba la kifalme, labda alijilewa, akalichoma moto jumba la kifalme, na akafa. Sasa, ningependa kukuuliza, kutokana na maelezo haya ya Zimri, unafikiri alikuwa mtu wa aina gani? Alimkuta Elah amelewa ndani ya jumba la kifalme. Na kwa hivyo, katika mstari wa 10, Zimri aliingia na kumpiga na kumuua.

Bingo. Sasa, basi, amejifanya mfalme. Siku saba baadaye, jeshi lilizunguka mji.

Na Zimri, alipoona mji umetekwa, akaingia ngomeni mwa nyumba ya mfalme, akaiteketeza nyumba ya mfalme juu yake kwa moto, akafa. Ninamwona Zimri kama aina ya mtu mwenye msukumo. Sina uhakika hata kidogo kwamba alipanga kumuua Ela, lakini aliingia ndani ya jumba la kifalme.

Yule pale, amelewa, hana msaada. Zimri anasema, bingo, muue. Mimi nitakuwa mfalme.

Je, anafikiri? Hapana. Nimesema hapo awali, dhambi inakufanya ujinga. Hajafikiria matokeo yake hapa.

Je, jeshi litanifuata? Je, Amri atanitii kweli? Na sasa, mambo yatakapokwisha, choma mahali hapo na ufe. Nasema yote hayo kusema kwamba Mungu ametufanya sote kuwa tofauti. Tuna aina tofauti za tabia.

Tuna mitazamo tofauti ya maisha, na hiyo yote ni nzuri. Lakini swali ni, Mungu anaweza kufanya nini na utu wako? Kwa sababu hiyo ndiyo habari njema njema. Mungu anaweza kumtumia kila mmoja wetu.

Lakini tunahitaji kujua sisi ni nani, na kujua jinsi Mungu anavyoweza kufanya kazi nami. Angewezaje kudhibiti msukumo huo? Au angewezaje kuwasha moto chini ya wale wetu ambao ni ng'ombe zaidi? Lakini hapo ndipo tatizo. Na huu ndio uzuri wa Biblia.

Tunaona haya yote. Na tunaona kile ambacho huenda kilikuwa, na tunaona kile kilichopo. Sasa, angalia kinachotokea baadaye.

Mstari wa 21 na 22. Kisha watu wa Israeli waligawanyika sehemu mbili. Nusu ya watu walimfuata Tibni, mwana wa Ginathi, ili kumfanya mfalme, na nusu wakamfuata Omri.

Lakini watu waliomfuata Amri waliwashinda watu waliomfuata Tibni, mwana wa Ginathi. Basi Tibni akafa, na Amri akawa mfalme. Hmm.

Kwa hivyo, nini kilitokea? Naam, waziwazi, kilichotokea ni kwamba katika msukosuko huu mkubwa, Elah ametawala mwaka mmoja tu, na haionekani kama amekuwa mfalme sana, amelewa katika jumba la kifalme. Zimri amemuua. Zimri anadumu kwa wiki moja.

Amri sasa ndiye mfalme. Ni wazi kabisa kwamba kuna watu wanaosema, ndio, jeshi lilimtawaza Amri, lakini sina uhakika kama ninataka jenerali kwa ajili ya mfalme wangu. Namtaka Tibni.

Na tena, hatujui chochote kuhusu Tibni. Hatujui alikuwa nani. Hatujui kwa nini alikuwa; nadhani alikuwa afisa mkuu mahakamani.

Labda alikuwa na uhusiano na ukuhani. Sijui. Lakini tena, ni picha ya machafuko yanayotokea katika taifa hili, ambalo limekataa mizizi yake, ambalo limekataa misingi yake ya kidini, na limesema tunaweza kuyarekebisha tunapoendelea.

Kwa mara nyingine tena, tunafikiria Zaburi. Heri taifa ambalo Yahweh ndiye Mungu wake. Tunapokataa njia za Mungu, hatupaswi kushangaa hata kidogo ikiwa machafuko yatafuata.

Sasa, hatujui kama Tibni aliuawa na watu wake mwenyewe, kama alishindwa vitani, na mgawanyiko huu ulichukua muda gani. Andiko linasema kwamba Amri alitawala Tirza kwa miaka sita. Baada ya hapo, yeye mwenyewe alinunua kilima cha Shemari na mji aliouanzisha ukawa Samaria.

Samaria iko nje ikielekea pwani na ni kilima kizuri chenye umbo la koni. Mji uko juu yake, kwenye kichwa cha bonde hili pana linaloelekea pwani na chini yake kuna barabara kuu ya kimataifa inayoelekea Misri. Hii ni kama vile Daudi alivyofanya.

Daudi aliteka mji huu kwenye mpaka wa Yuda na Benyamini, mji unaoitwa Yerusalemu, na kuufanya mji mkuu wake. Kuna maana kwamba mji huo haukuwa wa kabila lolote kati ya hayo mawili. Ulikuwa wa Daudi.

Kwa maana hiyo hiyo, Amri amenunua kilele hiki cha kilima na kujenga mji hapo. Ni mali ya Amri. Amri anasema waziwazi kwamba Israeli imeingia katika awamu mpya.

Hatuhitaji tena kuficha korongo hili ili kujilinda. Sasa, tunaweza kukaa hapa tukikabiliana na ulimwengu na kushiriki katika yote ambayo ulimwengu unaweza kutupatia. Ni siku mpya, na ndivyo hasa ilivyotokea kwa Amri.

Kwa mara nyingine tena, hatujui mengi kuhusu utawala wa Amri. Alitawala kwa miaka 11, 11 na nusu, 12. Sita kati yao wako Tirza, na sita kati yao wako Samaria.

Lakini miaka mia moja baadaye, Waashuri wanaitaja Israeli kama nyumba ya Amri. Nasaba ya Amri ilikuwa imepita muda mrefu kufikia wakati huo. Kwa hivyo ni wazi kwamba alikuwa mtu muhimu tena.

Lakini kwa mara nyingine tena, Biblia inakataa utawala wake, na inasema jambo la kutisha. Mstari wa 26, Alitembea katika njia yote ya Yeroboamu, mwana wa Nebati, na katika dhambi alizowafanya Israeli watende dhambi, wakimkasirisha Bwana, Mungu wa Israeli, kwa sanamu zao. Lakini angalia mstari wa 25.

Amri alifanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana na akafanya mabaya zaidi kuliko wote waliomtangulia. Hmm. Hilo linamaanisha nini? Hatujui.

Lakini nina kisio, nami nitakishiriki nawe. Nadhani yangu ni kwamba hafungui tu Israeli kwa biashara ya ulimwengu, bali pia anafungua Israeli kwa miungu ya ulimwengu. Nadhani, nikijua kile mwanawe alifanya, nadhani Amri anawaongoza kusema, Hei , hei, kuna njia nyingi za kwenda mbinguni.

Ndiyo, ndiyo, Mungu wetu wa jadi wa kale Yahweh, ndiyo, yeye ni njia moja nzuri. Lakini oh, kuna njia nyingine nyingi. Unajua, dunia ni mahali pazuri.

Angalia dini hizi zingine zote. Lazima tuwe wajumuishi zaidi. Nashangaa.

Nashangaa. Kisha tunamgeukia mwana wa Amri, Mfalme Ahabu—mstari wa 29 wa sura ya 16.

Katika mwaka wa 38 wa Asa, mfalme wa Yuda. Ee Mungu wangu. Asa amewaona wafalme wangapi wa Israeli? Yeroboamu, Nadabu, Basha, Ela, Zimri, Amri, Ahabu.

Wafalme saba wakati wa utawala wa Asa. Kwa hivyo, nasema tena, sidhani kama tunaweza kuzidisha thamani ya utawala wa Asa kwa Yuda. Nadhani baadhi ya mambo yalitimizwa wakati wa miaka 41 wakati kila kitu kilikuwa kinaelekea kulegea kaskazini.

Na kwa hivyo sasa kaskazini, mambo hatimaye yanazidi kuwa magumu. Israeli ilikuwa daima tajiri, tajiri zaidi, na yenye watu wa kimataifa zaidi kati ya falme hizo mbili. Yuda ilikuwa imetengwa hapa chini kwenye ukingo, ikianzia Beersheba hadi Yerusalemu.

Mpaka wa kusini wa Yuda ulikuwa na mzozo kidogo kila mara kati ya Edomu na Yuda. Lakini Israeli ilikuwa na ardhi inayoweza kulimwa zaidi. Ilikuwa inahusiana na barabara hiyo kubwa ya kimataifa.

Pia ilikuwa inahusiana na barabara nyingine kubwa ya kimataifa iliyoanzia Ghuba ya Aqaba kwenye Bahari Nyekundu hadi Damasko. Kwa hivyo, utajiri, nguvu, rutuba,

vitu hivi vyote vilipatikana hapo. Na sasa vinaungana na Amri akianza, kama ninavyosema, kufanikisha mambo.

Ahabu ndiye mrithi wake. Na mambo yanaonekana vizuri kutoka kwa mtazamo wa kibinadamu—mstari wa 30.

Bwana kuliko wote waliomtangulia. Amri aliwazidi mababu zake.

Na sasa Ahabu anamzidi baba yake katika dhambi. Vipi? Mstari wa 31. Kana kwamba ilikuwa jambo jepesi kwake kutembea katika dhambi za Yeroboamu, mwana wa Nebati, alimchukua Yezebeli, binti wa Ethbaali, mfalme wa Wasidoni, akamwendea Baali na kumwabudu.

Sasa, kama niko sahihi kwa Amri, Amri anasema, ndiyo, Yahweh ni Mungu wetu, lakini tutawatambua hawa wengine wote. Sasa, Ahabu anasema, nami nitamwabudu Baali. Nadhani alisema, Nitamwabudu Yahweh na Baali pamoja.

Mkewe Yezebeli ni wazi kabisa hakwenda huko. Sitamwabudu Yahweh yeyote. Nitamwabudu Mungu wangu Baali ambaye nimekuwa nikimwabudu siku zote.

Sasa, inavutia kujiuliza, kwa nini Ahabu alimwoa Yezebeli? Na watu wengi wanaamini kwamba kwa kweli ni Amri aliyebuni hili. Kwamba moja ya mambo ambayo Amri alifanya ni kutofanya vita tena dhidi ya majirani zake. Kulikuwa na vita kati ya Rehoboamu na Yeroboamu.

Kulikuwa na vita kati ya Asa na Basha. Hakukuwa tena. Kwa hivyo, inadhaniwa kwamba moja ya mambo ambayo Amri alifanya ilikuwa ni kufanya amani na majirani zake.

Naam, unafanyaje hivyo? Unawaoza wana na binti zako kwa wana na binti za jirani yako katika muungano. Kwa hivyo, nadhani, kuna uwezekano kwamba haikuwa Ahabu tu aliyesema, Nadhani nitamwoa Yezebeli. Nadhani ni Amri aliyemwambia Ethbaali, hei, nataka kufanya muungano nanyi watu hapa.

Vipi kama nikimuoa mwanangu Ahabu kwa binti yako Yezebeli? Sijui kama hivyo ndivyo ilivyotokea, lakini nadhani hiyo inawezekana. Kwa hivyo, tunaona nini hapa? Kwa mara nyingine tena, tunaona mkondo huu. Miaka iliyopita, niliuona.

Nadhani nimekuambia hapo awali. Miaka iliyopita, niliona epigram ndogo. Kupoteza imani mara chache huwa ni pigo kubwa.

Kwa kawaida ni uvujaji wa polepole. Na hiyo ndiyo tunayo katika Israeli, uvujaji wa polepole. Naam, tutaendelea kumwabudu Yahweh, lakini tutatengeneza sanamu zake.

Naam, tutaendelea kumwabudu Yahweh, lakini tutatambua kwamba kuna njia nyingine nyingi halali za kumwabudu. Ndiyo, ndiyo, tutaendelea kumwabudu Yahweh, lakini pia tutamwabudu Mungu mwingine. Tutamwondoa Yahweh huyu mjinga, inchi kwa inchi.

Na kwa hivyo, nakuambia, kama ninavyojiambia, je, nimepotoka kutoka kwa ibada ya pekee ya Yahweh? Je, nimeanza kujitenga naye? Acha. Acha. Haikutokea kwa Yeroboamu.

Haikutokea kwa Basha. Haikutokea kwa Omri. Haikutokea kwa Ahabu.

Kwa kweli, kila mmoja wao alizidi kusonga mbele. Siku moja, unaamka ukifikiria labda una hitaji la imani yako ya zamani, na unagundua kuwa imetoweka. Imetoweka.

Haipo. Ahabu, mwana wa Omri, alifanya maovu machoni pa Bwana kuliko wote waliomtangulia. Na kana kwamba ilikuwa jambo dogo kwake, alimchukua Yezabeli kuwa mke wake, akaenda kumtumikia Baali na kumwabudu.

Kwa hivyo, tunaona basi, njia hii ya kushuka chini yenye huzuni inayofikia kiwango chake cha chini kabisa, sehemu yake ya chini kabisa hapa kwa Ahabu. Na hapo ndipo Eliya na Elisha wanapojitokeza. Mungu hatasimama kimya na kuona kile alichomimina maisha yake ndani yake katika agano kikifutwa tu.

Mungu asifiwe, hakati tamaa kirahisi. Na hivyo, anawatimiza watu hawa. Dalili moja ya hili, nadhani, inapatikana katika mstari wa mwisho kabisa wa sura ya 16.

Katika siku zake, siku za Ahabu, Hieli wa Betheli alijenga Yeriko. Aliweka msingi wake kwa gharama ya Abiramu, mzaliwa wake wa kwanza, na kuweka malango yake kwa gharama ya mwanawe mdogo, Segubu, sawasawa na neno la Bwana, alilolinena kwa Yoshua, mwana wa Nuni. Hmm, hilo linahusu nini? Naam, turudi nyuma na tuangalie Yoshua, sura ya 6, mstari wa 26.

Yeriko imeanguka. Je, Yeriko ina umuhimu gani? Loo, Yeriko ni uzinduzi wa nchi ya ahadi. Na ilipoanguka, mstari wa 26, Yoshua aliwaapisha wakati huo akisema, Na alaaniwe mbele za Bwana mtu atakayeinuka na kuujenga upya mji huu, Yeriko.

Ataweka msingi wake kwa gharama ya mzaliwa wake wa kwanza, na kwa gharama ya mwanawe mdogo ataweka malango yake. Sasa, hilo linahusu nini? Mchakato umeanza.

Mungu anawapa watu wake nchi hii ya ahadi. Na hapa, katika wakati huu, haijajengwa tena. Ikiwa mtu yeyote ataijenga tena, atamtoa mzaliwa wake wa kwanza ili kuweka wakfu kuta.

Na wanamtoa mzaliwa wao wa pili kafara ili kuweka wakfu malango. Kwa hivyo, miaka imepita. Wako katika nchi.

Na bado, wanamtii mmiliki wa ardhi. Yoshua 6:26. Yoshua 6:26. Wanamiliki ardhi kama zawadi. Zawadi kutoka kwa mmiliki.

Lakini kwa kweli, hawana uhusiano mzuri tena na mmiliki wa ardhi. Wataendelea kuimiliki kwa muda gani? Na hapa, sasa, Yeriko imejengwa upya. Kwa maana halisi, wakati huu unasema, hei, uko kwenye onyo.

Unaweza kupoteza ardhi hii. Nilikupa wewe. Na mji huu ambao haujajengwa upya ulikuwa ushahidi kwamba nimekupa wewe.

Sasa, sasa, mji umejengwa upya. Na hilo linasema nini? Hilo linasema uko kwenye onyo. Kwa hivyo, tunapoangalia hadithi hii kutoka kwa Yeroboamu hadi Ahabu na kutoka kwa Rehoboamu hadi Asa katika sura ya 13, 14, 15, na 16, tunaona, kwa upande mmoja, Yuda ikishikiliwa pamoja na mtu huyu Asa ambaye moyo wake ulikuwa mkamilifu kwa Bwana.

Sio onyesho kamilifu. Hakufanya kila kitu sawa. Na kwa kweli, mwisho wa hadithi yake si wa furaha.

Lakini hata hivyo, kwa kweli, amejisalimisha kwa Mungu. Hakuna sanamu, hakuna miungu mingine, hakuna kingine. Lakini kaskazini, chini na chini na chini hadi tutakaposoma maneno haya ambayo tumesoma.

Akaenda kumtumikia Baali na kumwabudu. Akajenga madhabahu kwa ajili ya Baali katika nyumba ya Baali aliyojenga huko Samaria. Hekalu la Baali katika mji mkuu.

Ahabu akatengeneza Ashera, mungu wa uzazi. Ahabu alifanya zaidi ili kumkasirisha Bwana, Mungu wa Israeli, kuliko wafalme wote wa Israeli waliomtangulia. Kwa hivyo, ni katika hatua hii.

Yuda, anaonekana mzuri. Israeli, anaonekana mbaya sana. Nini kitatokea baadaye? Endelea kufuatilia.

Tuombe.

Ee Baba. Ee Baba. Usituruhusu kwenda huko. Tusaidie kila siku, kwa kila njia, kuhakikisha kwamba mioyo yetu, kwa neema yako, ni yako kabisa. Usiruhusu kitu kingine chochote kuingia katika chumba cha kiti cha enzi.

Usiruhusu kitu kingine chochote kuingia patakatifu pa patakatifu. Tuwe wako wote bila mpinzani, bila kikomo. Kwa jina lako tunaomba. Amina.